

Plymouth, Pa. 3 Rugpjūčio.

Buvo jau pakeltas klausimas mūsų laikraščiūse, kad reikia šelpti visūmenei užsitarnavusius ant lietuviskos dirvos rasztininkus ir išleisti jų rasztus. „Kardas“ atsiliepė ant to, išjūkdamas tokius nusidėvėjusius rasztininkus. Mes jam ir nepadyvyjame, nes jis nieko nežino-nepažįsta. „Garsas“ gi tą viską užkrovė „T. M. D.“ Artinkimės bent kartą prie darbo ir atkreipkime ant to atydą. Mes gavome laiszką nū vieno užsitarnavusio rasztininko tokį: „...žinote gerai mano materializską pasilaikymą ir mano veikimus, asz veikia ir veikiu, ar negalėtumėte bent kiek mane suszelpti. Kiek galite. Rudenį, žiemą ir pavasarį išgulėjau lovoje. Dabar vaiksztinėjau, bet tiktai po kambarį. Iki žiemai da tur but išliksiu gyvas...“ (vardo ir pavardės minėti negalima, nes jis gyvena po rusų). Daugelis draugyszių turi savo įstatymūse net įraszę, kad szelpti tėvyniszkus reikalus, tai gi tegul kartą išpildo savo įstatus ir paskiria tam reikalui keletą dolerių. Tegul paaukauja keletą dol. „T. M. D.“, „Susivienijimas“ ir pavieniai geri tautiečiai, jeigu tikrai save už tokius skaito, ir savo aukas pagal išgalėjimą teprisiunczia į „Vienybės“ redakciją, o mes kūmi greicziausiai pridūsime reikalaujanciam. „Vienybės“ redakcija paaukauja tam tikslui \$10,00.

Pagal szitą atsiszaukimą ir aukas, matysime tikrus tėvynainius, kurie tokiais save vadina ne iš vardo bet iš darbo, ir tikime, kad tokių atsiras ne menkai. Visi aukautojai bus „Vienybėje“ apgarsinti.

Lenkiszkai laikraszciziai pranesza, kad mūsų garsusis daktaras teologijos, kun. M. Jūdiszius, kursai Brooklyno lie-

tuviszką bažnycią pardavęs nusipirko farmą Montval, N. J., nusibodus farmeriauti, apėmė nepriegulmingą parapiją Chicagoje ant Bridgeporto. Tai gi Chicagos lietuvių vilna taps kerpama dvejoms žiklėmīs.

Isz Prusu Lietuvos.

Czionai padūdu skaitlius balsų, paviety ir miestų, isz ko bus regima, kur lietuviai labiaus gyvi yra.

Dr. Sauerveinas Tilžėje gavo balsų tikt 54, nors czionai lietuvių szinteriopai yra daugiaus.

Tilžės paviete gavo balsų 2652. Isz 79 kiemy, Tilžės paviete, tikt 3 kiemai nedavė nei jokio balso ant liet. kandidato, butent: Tilžės-Prusai, Balgardžiai ir Rindupėnai.

Pakalnės paviete gavo balsų 719. Isz 86 kiemy, 24 kiemai nedavė nei vieno balso ant lietuviu. Isz to matoma, kad tiejie yra įsikibę į skvernus vokiszkųjų konzervatyvų ir miega senovės letargu.

Viso balsų, Dr. Sauerveinas Tilžės ir Pakalnės pavietūse, gavo 3425.

Dr. Sauerveinas.

Pirm 5 metų p. D. Saunius Tilžės ir Pakalnės pavietūse gavo balsų vos 866.

Klaipėdos bei Szilokarcziamos pavietūse, p. J. Smalakys, gavo balsų: Klaipėdoje 107, nors lietuvių czionai vėl yra

szinteriopai daugiaus, Klaipėdos paviete 1672. Isz 81 kiemo, Klaipėdos paviete, nedavė balsų dėl lietuviu 3 kiemai, Pietinis ragas (Suederspitzė), Nidė ir Jūdkrantis (ant Kopy). Nors Nidėje buvo 116 balsų, ir veik visi lietuviai, tačiau visi balsavo už vok. konzervatyvus. Nidiečiai nesupranta savo reikalų.

Szilokarcziamos paviete gavo balsų 1726. Isz 88 kiemy, Szilokarcziamos paviete, nebuvo nei vieno kiemo, kurs nors vieną balsą nebutų davęs už lietuvi. Isz visų kiemy tikt Paleicziai (Szilokarcziamos pav.) pirmu kartu, 16 Birzelio, atidavė daugiausiai balsų už Smalakį, net 210, bet antrame skyryme vos 15 balsų tedavė.

P. J. Smalakys Klaipėdos ir Szilokarcziamos pavietūse, pirmūse rinkimūse gavo 3505 balsus. Antrūse rinkimūse priesz vokiszkus konzervatyvus, Smalakys gavo 7818 balsų, arba 1363 balsais virszijo kandidata vokiszkų konzervatyvų.

Ragainės ir Pilkainio pavietų lietuviai vos 695 balsus te atidavė liet. kandidatui p. D. Sauniui. Per 10,000 atidavė savo naikintojams-konzervatyvams.

Jonas Smalakys.

Dabartinis pirmasis pasiuntinys, į ciecorystės seimą, p. Jonas Smalakys, yra gimęs 7

Birzelį 1835 metų, Trumpaicziūse pas Kaukėnus. Iki 14 metų lankė vietinę kaimo mokyklą, taje baigęs 3 metus mokinosi privatiszkai augsztėnio mokslo taip gi ir prancuziszkai. Paskiaus 3 metus buvo užveizdu ukeje. Suirus sveikatai, skaitė vokiszką literaturą, prancuziszką ir angliszką bent kiek. Paskiaus dėlei pataisos sveikatos iskelio į pietinę Europą ir 3 metus keliavo po visus krasztus, kaipo tai: Maltoje, Lisabone, Konstantinopolyje, Marokko, Algerijoi, Tunise, Egipte, Palestinoi, Sirijoi ir Mažojoi Azijoi bei sziauriniame mieste, Hammerfest, Norvegijoi.

Skyrymo agitacija kasztavo per 500 markių (vok. konzervatyvams kasztavo per 50,000 mk. ir jie nieko nelaimėjo apart tuszczių kiszenių), kuriūs tai piningėlius reikėjo ir reikia suabagauti. Kaipo ant nelaimės lietuviams vis nesiseka. Tilžės ir Pakalnės pavietu „Skyrymo Draugystės“ kasierius, Gintautas isz Senteinių, prapūlė apie su 120 markių, su kuriais draugystė tikėjosi užmokėti visus kasztus. Visai lygiai kaip „T. M. D.“ kasierius Milizuckas nuneszė visą turtą, suabagautą ant szvencziausių reikalų — apszvietos. Tebuu pamokiniū lietuviams, kad ant kasierių rinktu teisius žmones, o ne vagius. Vietoje Gintauto, su piningais prapūlusio, tapo iszrinktas kasieriumi ūkininkas Kiauka isz Kaltekių.

Ministeris apszvietos paliepė Lietuvoje suraszyti visus vaikus, kurie kalbą lietuviszkai, lietuviszkai ir vokiszkai bei vien vokiszkai. Czionai sziuolmistrāi (mokintojai) pasistengs valdziai parodyti, kad vokiszkai kalbanczių vaikų bus daugiausiai, ir liks viskas po senovei, nes skurdziams nesinori mokinti lietuviszkai, o įvedus lietuviszką mokslą, kaip mokinsī nieko pats nemokeđamas.

B.

Isz Lietuvos.

Suvalkų gimnazijos prefektas, kun. Daunōra, gavo nū gen-gub. Imeretinskio žinę, kad pasitrauktu nū savo vietos. Imeretinskis užpykęs ant prefekto, kad tasai, nūstipus Suvalkų mokyklų apielinkės virsziniukui, Nenadkevicziui, gudui, laike jo laidotuvių užgynęs mokintinėms, Suvalkų gimnazijos, eiti į cerkvę ant meldimosi už gudo dvasę. Imeretinskas pasakęs, kad po piežius ir rusų valdžia nori su-eiti į vienybę tikėjimo, o jisai Suvalkūse viską suardęs.

Klierikas Bulviczius, kuris pernai nuvažiavęs Varšavon isiszentinti, tapo nū Vonsecko suaresztavotas dėlei lietuvystės reikalų, dabar gavo nū vyskupo žinę, jei turis norą pastoti kuningu, iszbūvus visus metus namieje, tai gali atvažiūti į Seinus ir buš isiszentinti. Kitados Seinu carai užtėmyję kokį lietuvį, tūi iszvydavo isz seminarijos.

Vyskupas užbaigęs lankyti džiaakonystes, jau sugrižo į Seinus. Užbaigus mokslo metų seminarijai, kurie klierikai bus pabaigę mokslą, szventins ant kuningų, dijakonų ir tt. Gale szio mėn. važiuš Mozurijon lankyti džiaakonus.

Kalvarijoi viešas skurdzius zydelis nusilaužė koją. Važiūti gydytis kur toliaus neturėjo kaszo, delto jį nugabeno į miesto ligonbutį. Ligonbutio daktaras, lenkas, liepė aną paguldyti ir laukti. Ligonis laukė tris sanvaites, kol daktaras prisirėngė jį apžiūrēt jęs pasakė kad reiks nupjauti koją augszcziaus nulūžimo, nes iszgydyti esą busę sunku. Kad butu daktaras tą paczia dieną taip pasakęs, tai ligonio giminės butų jį nusiuntę į Karaliauczių.

Ar neverta valdziai priziūrėti tokius daktarus ligonbutiuse, o ne gaudyti ir kankinti po kelis metus Lietuvos žmones, kurie nori savo kal-

boje apsiszviesti, Dievą pagarbinti, už cara pasimelsti isz savo knygu. Laikas butu valdziai susiprasti ir imtis už geresnio darbo.

Oras szį metų kūmi geriausias. Per pavasarį su lyg sziol ganėtinai palija. Vietomis veik ir per daug yra lytaus. Javai, dobilai ir žolė pievose yra labai gražus. Nežine tikt, kaip dūsis suvalyti, nes jau ir szienapjutė atėjo, o lytus nenustoja. Lyja kas dien. Kas tur nusipjovęs dobilus ar žolę, tai pradeda jūdūti ir palengva dvokti. Jei bus taip ir toliaus, tai besidžiaugiant isz gražaus oro ir vaisių, gal nieko neteksim — supus ant lauko.

Dzukas.

Tikras daigtas del taves.

Užtikrinimas, kur nieko nepradžys. Galvos skaudėjimas, lieznio, — niežai ir tokstancziai kitokių ligų, kaip tai užsilalkimas vidurių, sužlugimas kepenų gali buti iszgydytoms, imant CASCARETS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujina. Parsidūda kožnai aptiekoi; jei nepagydyta, pinigų gražiname. C. C. C. pabandyk dožiūtę szlaidien, nes yra teisingai, 10c., 25c. ir 50c. Pabandykmas dėl žinios dovanai.

Isz Kitur.

Korė tarp Amerikos ir Ispanijos.

Amerikonai pergaleję ispanų pajiegas Santiagoje, dabar turi imtis su geltonūju drugiu ir kitomis ligomis. Apart amerikonų, turi rupintis ir apie sugautūsius Ispanijos kareivius bei Santiagos gyventojus, nes tiejie neturi nei maisto, per ką susilpęs organizmas greicziaus apserga, nei daktarų, nei gydūlių. Amerikonai turi už visus rupinti. Paczių tikt amerikonų geltdrugiu apsirgusių praėusę seređą buvo 3193, naujai apsirgusių 822, pasitaisiusių isz drugio 542, numirę apie 20. Viso ligonių amerikonai turi 4122.

Karės ministeris Alger, paliepęs, kad kaip galima gaeitai apleistu Amerikos kariauna Kubą, nes drugys ir sziltinė iszsmangs jūs labiaus, negu ispanai.

Kubiečiai apstojo miestelį Caimanera, 18 mylių nū San-

tiago, kuriame esantiejie ispaniszki kareiviai, skaitliuje 350, be jokio pasiprieszinimo pasidavė; buvę taip nubadėję ir sergalingi, kad laukė amerikonų arba kubiecių, kad jūs paėmę nors maistu aprupintu.

Ant salos Porto Rico amerikonomams sekasi pusėtinai taipgi. Miestas Ponce, turintis apie 20,000 gyventojų pasidavė be jokio prieszinimosi beveik. Ispanų kariauna iszbe-go veik viską palikdama. Prie paėmimo miesto tapo 4 amerikonai sužeisti, tiktai, ispanų gi 3 užmuszi ir 13 sužeistų. Prie miesto Ponce yra geras ūstas, kuriame rado į 70 ispaniszku pirklių laivų su visokiais pirkniais ir dar 120 tonų anglių. Genarolas Miles iszleido proklamaciją į miesto gyventojus, prižadėdamas jiems laisvę, tiesą ir žmoniszkumą, kurią buk gyventojai priėmę rykaudami.

Į 2,000 ispaniszku liūsnorių pasidavę amerikonomams, gyventojai davę amerikonomams gyvūlių ir kitokio maisto į valę. Amerikonai palikę visus civiliszkus urėdninkus ant savo urėdų. Pirklystė mieste pasikelusi ir viskas lyg atgiję, niekas nejauczia amerikonų sunkybės. Ant salos Porto Rico esą į 8000 ispaniszkos kariaunos, kuri visa yra sutraukta prie San Juan, vyriausio miesto tos salos. Laike trijų sanvaiczių amerikonai keta salą turėti savo rankose. Paėmus miestą San Juan, bus pergale-ta kaipo visa sala.

Ant Havanos užpūlimą amerikonai atidėjo iki rudeniui, ir jei neįvyks į tą laiką santaika, tai su 150,000 kariaunos apguls miestą ir varu paims.

Pilipinūse ir nieko svarbesnio neatsitiko, nors laikraszcziai garsino, kad ant Manilos užpūlę 20,000 maisztininkų ir 12,000 amerikonų bei laivynė ir paėmę miestą. Vienok pavirtinanczių zinių nėra. Amerikonai į Pilipinus reikalauja apie 50,000 kareivių, nes tiki-

si, kad apgaleję ispanus, turės su maisztininkais darbo, kurie nenori niekame amerikonus isileisti į jų reikalus ir patys savimi valdytisi. Maskolija siunczianti 4 kariszkus laivus į Manilą, taipgi Vokietija ir Prancuzija. Japonija lygiai 4 laivus parengusi, kurie susivienytu su amerikonzkais ir angliszkais, jeigu atsitiktų koks susipainiojimas su Europos vieszpatystėmis. Japonija nedaleisenti turėti virszėnybės ant Pilipinų nei jokiai Europos vieszpatystei apart Anglijos, jei negalētu tosios palaikyti Amerika.

Ispanija geidzia jau santikos ir atsiszaukė į Washingtoną per Prancuzijos pasiuntinį, bet sanlygos tapo neapgarsintos, ką Ispanija dūda Amerikai. Amerikonai su maža kūmi nepasiganėdins, o Ispanija nenori vėl daug ką dūti.

Prancuzijos laikraszcziai pranesza, kad Katalonijoi susirinko į 300 karlistų norinczių pakelti maisztą. Valdžia nusiuntusi kariauną į taję apielinkę. Patsai Don Carlos dabar yra Szveicarijoi, Luzerne, kuriam Szveicarijos valdzia apreiszke, kaip tikt Ispanijoi pakils maiszta, kad jisai apleistu Szveicariją.

Vokietija. 31-mą Liepos numirė garsusis žmonių vargintojas Bismarkis. Jisai galėjo prigerti žmonių aszarose, kurias jisai iszspaudė. Vokietiją jisai rods pastatė ant gantvirtų kojų ir buvo garsiausiu diplomatų Europoje, bet žmonės tapo vis ir vis labiaus spaudžiami ir varginami, o ypatingai ne vokiečiai. Lietuvių suvokiecziavimui jisai buvo pirmutinis, po Prancuzų karei, taip pat ir kitų nevokieczių. Jisai iszvarė isz Vokietijos daugybę žmonių ir perškyrė paczias nū vyrų, vaikus nū tėvų, kurie buvo į Vokietiją atėję ir apsivedę. Visi jo nuskriausti džiaugsis, kad nu-

mirė jų vargintojas.

Bismarkis gimė 1815 metų, mirė turėdamas 83 metus.

Dalis darbu

— *Glen Lyon, Pa.* Czionai dirba po 4 dienas per savaitę. Apie 300 darbininkų išvažinėjo kitur įsiskodami darbų. Vietiniai nors 4 dienas tikt te dirba, ir norėdami daugiau uždirbti, vieni atlieka darbą, tai gi ir už leberį.

— *Shamokin, Pa.* Kasyklos „Mineral“ ir „Union“ keta pradėti dirbti po 5 dienas nu 1 Rugsjucio. Tą patį keta daryti ir „Readingo Co.“ jei nepritruks karų tiktai.

— *Mt. Carmel, Pa.* Statymas naujo brėkerio, kasyklų „Midvalley No. 5“ eina pakaiui. Visos maszinerijos yra jau ant vietos ir nepoilgo pradės dirbti. Tasai brėkerys bus vienu iš didžiausių szioje apielinkėje. Po užbaigimo, daug darbininkų gaus darbą.

Vieszai garsina, kad kasyklos „Union Coal Co.“ nu 1 Rugsjucio pradės dirbti po 5 dienas. Kasyklos „Readingo Co.“ po 4 dienas.

— *Oshkosh, Wis.* Apie 800 straikierių apleidę savo darbo vietas išvažinėjo kitur, kiti gi išvažiavo ant farmų darbo įsiskoti. Ant vietų pasiliko tiktai mokanti geresnius darbus darbininkai.

— *Kenosha, Wis.* Didele dirbtuvė dviraczių „Sieg Manufacturing Co.“ tapo uždaryta, iš nežinomos priezasties ant nepaskirto laiko. Daugelis darbininkų neteko darbo.

— *Lost Creek, Pa.* Brėkerys Packer Calliery No. 5, prigulintis Lehigh Coal Co. nu 1 Rugsjucio keta pradėti dirbti. 500 kalnakasių gaus darbą.

— *Harrisburg, Pa.* Iš nežinomos priezasties tapo uždarytos vietinės dirbtuvės Pensylvanijos gelžkelio ant nepaskirto laiko, per ką 200 darbininkų neteko darbo.

— *Reading, Pa.* Kasyklose tai kompanei prigulinciose dirbs: Lhens Valley 6 dienas, Shamokin 5 dienas, kitur po 4 dienas.

— *Altoona, Pa.* Pensylvanijos gelžkelio lokomotyvų ir vagonų dirbtuvės tapo sustabdytos, per ką nustojo darbo 3000 darbininkų. Kelios deszimtys tiktai likosi dėl pataisymo sugedusių. Priezastis sustojimo esanti, kad gelžkeliai neturėjo paskutineme laike tiek darbo, kad užsimokėtu.

— *Cleveland, Ohio.* American Steel & Wire Co., kuri turi po savim 14 didelių pabriky, nutraukė viens savo darbininkams 33% nu algos.

— *Fall River, Mass.* Visi audimo pabirkai susitarė ant vieno mėnesio sustoti dirbę, nes esant per daug pridirbtų daiktų. Darbininkai tikėjosi gauti didesnes algas, kada pasidaugins reikalavimai ir pagal tai pasididins jų algos, ir to vietoje ant viso mėnesio neteko darbo.

— *Hazleton, Pa.* Tarpe kalnakasių yra didis sujudimas visoje szioje apielinkėje, ir jeigu kasyklų savininkai nesuteiks darbininkams jokio palengvinimo, turės pakilti visatinas straikas. Sujudę darbininkai yra Lehigh kasyklose, paskui Schuilkyll paviete, Pantner Creek, Lehigh ir Lakkavanna, kur yra apie 50,000 kalnakasių. Labiausiai darbininkai yra sujudę delei prigavysezių. Jie turi imti paraką nu kasyklų savininkų, kuriem tasai parakas kasztuja

tikt 50 ct. o darbininkas turi jiem užmokėti \$2,50. Toliaus darbininkai reikalauja, kad daktarai butu apmokami nu kompanijų ir išznaikinti kompaniczni sztorai, iš kurių darbininkai priversti yra imti visokius daiktus už daug didesnę prekę negu kitur ir už visą algą turi išzimti pirkiniais nors nerėikalingais. Kasyklų baronai apie tai nenori nei girdeėti.

— *Owosso, Mich.* Sustraikavę darbininkai sugrįžo prie darbo ir vėl dirba už 80 ct. nu tonos.

— *Sedalia, Mo.* Vietiniai kalnakasiai nutarė reikalauti tikt 8 valandų darbo laiko.

— *Grove City, Pa.* Czionai buvo sustraikavę kalnakasiai P. B. & L. E. reikalaudami mokesies Chicagoje nutartos. Kasyklų savininkai parsigabeno į jų vietą skabsus. Straikieriai buvo priversti grįžti prie darbo ir dar už mažesnę prekę, negu pirmiaus gavo. Sustraikavę neturėjo ką valgyti. Nelaimė, kad darbininkai nesusipranta ir vienas antram plėszia iš burnos kasnį dūnos.

— *Pana, Ill.* Straikas czionai Penwell ir Springside tęsėsi tolyn. Unijonistai išvaikė visus ne unijonistus, nežiurdami nei ant szerifo nei jo samdininkų.

— *Mount Baker, Wash.* Czionai atrado didelius anglių plotus 6 pėdų storio.

— *Westport, Ore.* Artumoje upės Columbia taip gi atrado didelius anglių plotus. Vietomis turi 7 pėdas o vietomis pasiekia ir 20 pėdų.

Kiekvienas taip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tabuklingianšios gydy los szio amžiaus iszradimūse, turi gardų smoką, gydo lagadnel ir tikrai inkstus, kepenis, pilvą ir czystyja visą sistemą, praszalina perazalimą, gydo galvos skaudėjimą, dragy ir užkietėjimą vidurių.
Pirk džiūtę C. C. C. eziadien, 10, 25, 50 centų. Randasi visose aptiekose ir iszgydymą gvarantija.

Isz Amerikos.

Ciklonas.

Apie Minot, N. Dak. siautė ciklonas ir sugriovė 17 namų bei sužeidė daugel žmonių. Szesziis vagonus pripiltus javų nuvertė nu rėlių. Praėjus audrai pūle dideli ledai ir sumuszė javus. Apie Casselton, N. Dak. ledai supustijo javų apie 20,000 akrų. Tuli farmeriai pražudė visus savo javus.

Nu karszczio sugedęs maistas.

New York'e sveikatos užveizėtojai praėjusę sanvaite atrado 365 tonus sugedusio maisto ir tajį atėmę supustijo. Ant to jie persitikrino, kad viena sanvaite numirė daugiaus žmonių, kaip paprastai į 1419. Tarp tų buvo 321 mirę nu sugedusio maisto.

Girtūklės gyvenimas.

Elizabeth, N. J. moteriszke, Anna Ford, taip įjunko gerti, kad už girtybę pametė ją jos vaikai, numirus tėvai. Ji turi 60 metų ir 58 kartus buvo suaresztavota už girtybę ir veik kas kartas gavo baudos po 3 mėn. atkalėti. 11 metų yra perleidusi kalinyje už girtybę. Ji yra pirmoji moteriszke iš apsigyvenusių Elizabeth'e.

Isz bado vagim tapo.

New York'e vienas vaikas 15 metų, nesenei tėvų atsiųstas išz Vokietijos, kad uždirtu piningų, negaudamas niekur darbo ir išzbaigęs savo graszelius, pradėjo su hadu imtis. Norėdamas badą pergalėti, taikėsi prie plėczkos pieno ir dūnos vienoje virtuvėje. Virėja nabağą pasivijo ir pakėlė riksmą, kad pavogė jai pieną. Sude vargszas iszpasakojo savo likimą ir sudzia paleido jį be baudos. Bet ar tas atlaikys jį nu tolesnio vogimo — abejotina.

Dinamito eksplozija.

Pinole, Cal. išz nežinomos

priežastis eksplodavojo pabrikas Herkules Powder Co., kur užmuszė 5-tą žmonių o 12 sunkiai sužeidė.

Nauji aukso plotai.

Alaskoje vėl atrado naujus aukso plotus krantūse Indijonizkos upės. 27-tą Liepos atplaukė laivas „Rozalia“ į Seattle, Wash, su aukso jieszkotojais isz Alaskos, kurie parsivežė aukso į 300,000. Praėjusiam mėnesyje parvežė aukso isz Alaskos į \$10,000,000.

Ypatingas sudžia.

New York'e viena moterisz-kė norėdama atimti sau gyvasį, pasiryžo nusiskandyti, ir kaip ji nuszkoko į vandenį, tūjaus vienas vyras szoko paskui ir ją iszėmė ant kranto. Policija paėmė taję moterisz-kę į ligonbutį ir kaip ji buvo atsigavusi, nuvedė priesz sudžią, kad uždėtu jai bausmę už norėjimą nusizudyti. Sudžia pamatęs taję moterisz-kę suszkoko: „Tai tu vėlei norėjai nusizudyti, palauk, asz visus patzudzius nū to atgrasysiu. Pamatęs jūs pragare, asz jiems dar didesnę bausmę uždėsiu ir jie toliaus nū to sergėsis.“ Patzudę įkiszo ant 10 dienų kalinin.

Ypatingas meilės reikalavimas.

New York'e vienas italas įsimylėjo į savo susiedo dukterį, tam pacziame name gyvenanczią ir varu norėjo priversti ją už savęs tekėti. Mergina nū to nieko nenorėjo girdėti. Vieną kartą jis ją susitiko ant gatvės, susistabdė ir užklausė, ar ji už jo tekėsenti, ir iszsiėmė isz kieszniaus revolverį. Mergina pamacziusi revolverį, pakraipiusi galva, prizadėjo už jo tekėti, bijodama mirti. Parėjo jūdu namon abudu ir tūjaus mergina davė karsztajį jaunikį nuvesti į szaltają.

Motina su 6 vaikais prapūlė.

Pittsburg'e viena daktaro pati, jam iszvaziavus atokiai pas ligonį, su visais vaikais iszsikraustė ir prapūlė. Sugrįžęs daktaras ir neradęs savo szeimynos praneszė policijai, toji vienok nieko nesurado. Daktaras pasakoja, kad jie gana didžiam sutikime gyveno. Daktaras laikosi sargybą, kad isz proto neiszeitu.

Dėkingas valkata.

Praėjusę žiemą atėjo pusnūgis ir pusgyvis valkata į Yardley, Pa. pas vieną moterisz-kę ir praszė valgyti. Moterisz-kė pataisė jam gerą vakarienę, o jos kaimynas nakvynę, pusryczius ir dar sermėgą davė. Pusryczių pavalgęs ir apsivilkęs su sermėga valkata iszėjo savo keliu. Dabar jisai sugrįžo, kad atlygintu savo szelpėjams. Jam teko pusėtinas turtas mirus vienam gentainiui. Moterisz-kiai už vakarienę davė \$7,50, o anam kaimynui už nakvynę, pusryczius ir sermėgą \$50. Dabartinė sistema netikusio draugijos surėdymo, tankiai priverczia ir gerą žmogų valkiotis ir vargti.

Su kirvuku užmuszė.

Duryea, Pa. 26-tą Liepos nekokis Jos. Santer, kapelijos dirigentas, tapo su kirvuku užmusztas nū vieno Duryea gyventojų. Taję žudystą matė 4 vaikai, kurie netoli tos vietos vūgavo ir tūjaus davė žinę didesniems. Priežastis užmuszėjystės, buk užmusztasis iszvadžiojęs galvažudžio paczią.

Gyvate įkando.

Netoli Williamsport, Pa., gyvatė įkando vienam darbininkui į koją. Darbininkas buvo nū namų per dvi myles ir eidamas namon apsilpo ir likosi ant kelio. Po keletai valandų užtiko jį kitas darbininkas, bet didei suputusį ir vaitojantį, kuris praszė, kad

padarytu galą jo kentėjimams. Radęsis pargabeno jį namon ir parkvietė daktarą, bet taisai nesitiki jį iszgelbėti.

Bėprotis pasikorė.

Edward J. Harwood, gyvenantis Norristown, Pa., tapo į beprotnamį nugabentas kai po beprotis ir 6 mėn. buvo ten iszbuvęs. Nusibodus jam beprotnamyje buti pasiryžo isz jo iszsiliūsūti. Nusivilko marszkinius, sudraskė jūs, nusivijo virvę ir ant durių užkabos pasikorė. Pirm pasikorimo iszmuszė langą ir su stiklais persipjovė dideises gyslas. Pacziai paraszė atsisveikinantį laiszką ir persipraszė, kad jis negalįs ilgiaus gyventi dėl to, kad neturįs vilties iszgyti.

Du milijonu ant metu.

Kadangi žmonės nori pabando ir vėl perkas tai patikrina, kad jie yra užganėdinti. Žmonės Suvienyose Valstijose dabar perka CASCARETS CANDY CATHARTIC mažiausia du milijonu dūzuczių ant metu, be abejonės bus trys milijonai priesz naujus metus. Tai reiskzia, kad CASCARETS yra labai gera gydykla dėl czystyjių žmogaus kraujo ir suregulavojimo vidurių. Visose aptiekose 10c., 25c. ir 50c. už dėzute, nes tai gvarantavojama.

Isz keliones.

Berlyne 6. VII. -98.

Szimet Berlyne yra „didele dailos paroda“ (Grosse Berliner Kunstaustellung), ant kurios į 1757 abrazus ir kitus tokius dailos daiktus iszstatytus matome daugiause isz Vokietijos. Ilgai po parodos salias be vaikszcziodamas ir jos kataliogą perziurėdamas; atradau tarp daidalių ir vieną lietuviszką vardą Gustavo *Naujoko* isz Karaliaucziaus. Szis pieszikas (lotin *pictor*) iszstatė du portretu: vieną tulo senyvo žmogaus, jūdais drabužiais apsirėdziusio, ant kedės sėdinczio, tiesiāja alkune ant stalo, žaliu milu apdengto, pasirėmusio; antrą — portretą savo duktės, kudikių kokių 3-4 metų: geltonplaukė, mėlinakė, labai dailaus veido mergaitė, āksomo drabužiūse su kairiāja raūka ant kedės, szilkų audeklu aptrauktos, pasirėmusi, deszineje gražų obūlij

laiko, ir tarytum, szipsodama si meiliai į akis žiuri.

Abudu portretu labai gražiai, tobuliai nupiesztu, ipacziai veido oda senelio gerai padaryta, tarytum, gyvą jo kuną matai. *J. Birsztonas.*

Pro domo sua.

Pernai, mums lietuwaitėms, pradėjus raszinėti, lyg lyte lijo ant mūsų pagyrimai, taip nū pavienių ypatų, kaip ir veik visų laikraszczių. Bet tie pagyrimai manęs nei linkmino nei drasino, kaip tulas mislyjės bus, bet labai nuliudino, nesa mislyjau, kad lygiais atmokės papeikimais, jeigu nepasisėks iszvesti užmąymą, — o tas pasirodė gana greitai, tūjaus, ką tikt mums pradėjus. Isz to turų spręsti, kad nei vienas nesuprato ir nepermatė (rasi ir tikt taip dėjosi) mūsų padėjimą, lygiai kaip ir mes paczios. Lukėjom, kad atsiras daugiaus priarianczių tarpe mūsų lūmos, net mislyjom, kad atsiras ir protingų motinų jau, kurios paėmusios į rankas visą reikalą ves tolyn.

Dabar žinome, kad apsirikome, patyrėm, kad mūsų užmąymai kilo daug per anksti, neapmislyjom, kad sąlygos mūsų gyvenimo neleidžia paaukauti tiek laiko ir truso dėl naudos tėvynės, nors ir dar taip geistumbim. O užsiimti vien raginimais ir budinimais kitų per laikraszczius, būtu jug visai jūktina. Dėlto negalėdamos pasirodyti darbais, nutilom, — bet neužmigom, neaptingom, ne atgrisom, ir ne mislyjam atsiėmusios algą greito pagyrimo mus „eziubėsiui“ buk jau atlikusios viską, kaip sako p. B. „Vienybėje“ (No. 23).

Daug girdėjom panaszių isz jūkimų, net ir mieriai mūsų pasirodė kitiems abejotini. Mes isz to nesidyvyjam ir nesakome, buk žmonės pikto no-

ro tegali taip mislyti. Kiekvienas tur kalbėti ir spręsti pagal virszutinį išveizėjimą daiktų, bet negal žinoti ar tyloje kas veikiama ar ne. Bet tegul jau sav kalba ką nori, ta kibirsztėle atsiradusi syki tarpe mūsų neužges niekad.

Trumpai pirm rinkimų į eiecorystės seimąkilo nauja viengentė, kuriai p. B. užmėtinėja, buk ji yra jau apsivedusi Marykė. Gana slaptas apjūkas, kaip matyti iš jo sakinio: „Nutilome gal kaipo laksztin galos sukrovusios tūm tarpu sau tvirtą lizdelį?“ Vis tiek, bet taciaus apgailiu p. B. ir rodyju buti teisesniam, kaipo ir visiems kitiems. Reik pažinti pirmu mūsų sąlygas.

Meldžiu brolių tautiečių suteikti mums rodą, kaip galėtumėm trusti ir prie dabartinių sanlygų. Apjūkti ir papeikti tai lengviausias daiktas, ir tą gali bent kas, bet tikiu ir žinau kad motina Lietuva turi ir sunų prakilnios dvasės.

Veronika.

Czastyja krauja.

Czastyja krauja tikrina czystą odą. Nėra gražumo be to. CASCARETS CANDY CATHARTIC vszczytys tai krauja, ir laikys czystą, nes iszvaro oisą neczytymą išz kūno. Pradėk imti szładien k iszvarys isz tavo kūno puczkius, dedervines ir dltas dos ligas, nes CASCARETS už 10c. tai palaro. Gausi visose aptiekose su gvarancija 10c. 25c. ir 50c.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Stomerville, Pa. (netoli Pittstono). Kaip buvo garsinta „Vienybėje“ 29 num. buvo laikytos prakalbos link darbininkų reikalų per Dr. J. Szliupą ir kitus tautiečius. Žmonių susirinko į szimtą. Susirinkimą atvėrė Unijos prezidentas J. Brown, airys. Prakalbos tesėsi daugiaus dvi valandas. Pirmiausiai prakalbėjo p. Dubickas isz Scrantono ir perstatė mūsų nelaimingą praeitę-vergūvę, kuri nustojo kankinusi žmones 1863 metų. Kalbėtojas nurodė, kaip buvo žmonės užlaikomi nū anos gadynės ponų, kurie kankino žmones, badė sztilie-tais, mėtė žvėrimis ant sudras-

kymo, o kada žvėrys anūs draskydavo, ponai turėjo ypatiszką pasilinksminimą ir jųkus isz to; pardavojo jie žmones kaipo gyvūlius. Toliaus nurodė, kaip dabartiniai žmonės per savo tamsumą – neapszvietą, szładien lygiai į tą patį jungą palengvu pasijungia ir yra lygiai kankinami per Amerikos kapitalistus, kur darbininkai be sztilietų, be drąskymo žvėrių yra privercziami dirbti už tokią algą, kokią kapitalistas jam dūda arba pasiulo, už kurią darbininkas negali nei iszmisti, o jei turi szeimynėlę, tai tie turi badūti.

P. Samūlis isz Wilkes-Barre kalbėjo apie pardavimą balsų per darbininkus, kurie tan kiausiai nei nežino už ką balsūja, ir už stiklą alaus pažadėtą nū republikonų arba demokratų, balsūja už vieną arba antrą partija, kuriū dvi yra milijonieriais, ir už kurią nebal sūsi vis nieko neturėsi, nės jos abi darbininkų neužkenczia, jiems gero nelinki, nedaro ir nedarys, nes tą aiszkiai matome isz visų buvusių rinkimų, ant kurių jie, vieni ar antri, prizadėjo rupintis apie pagerinimą darbininko buvio, ir tolei rupinosi, kol iszrinktais tapo. Galiausiai rodyjo ateinancziūse rinkimūse balsūti vien už darbininkų socializkają partiją ir vien tikt prie jos prigulėti, norint sulaukti geresnes ateitės.

Daktarė J. Želvienė isz Plymouth'o kalbėjo apie reikalą apszvietos moterių, ypatingai mūsų lietuvių. Nurodė kaip moters buvo atitolintos nū mokslu praiteje ir laikytos kaipo vergės, kurios szładien įgiję laisvę apszvieti, užima lygias vietas su vyrais, ir tulose valstijose Amerikoje, turi tiesas balsavimo, ir jos rėdo visu krasztu, per ką vyrai turi didelį palengvinimą. Kur moters yra neapszvietos, neturi jokio supratimo arba labai

menką, ten tokių moterių vyrai klausydami, nei nesijunta kaip įkliuva nelaimėn, nes neturi persergėtojo. Buvusiūse rinkimūse ant prezidento, republikonų agentai matydami, kad neiszkirs, sztai ką dāro: eina per visus namus miestūse ir įkalba moterims, melūdami, kad jos ragintu savo vyrus balsūti už McKinley, ir kaip tasai bus iszrinktas, tai aukso turės kupinai, nebus kur jo dėti; jos prikalbėjo savo vyrus balsūti už McKinley ir laukė žadėto aukso, ir pasijuto, kad neteko jau dūnos, o apie auksą nei mislies nėra. Jeigu moters butų supratę reikalą, ir suprastu, tai jos reikalą taip pakreiptu, kad turėtų naudą isz to visūmenė ir nereiktu bent su vaikais badūti. Nereikia mislyti kad moteriszkė apszviesta nenori dirbti, tokia moteriszkė noriaus dirba už neapszviestą, nes ji supranta reikalą. Apszviesta moteriszkė visados bus vyrui suraminimu ir jis isz nū būdu-lio neprivalys iszeiti isz namų jieszkodamas ramybės tan kiausiai karcziamoje. Galiausiai ragino vyrus, kad ant tokių prakalbų atsivestu ir savo moteris, kurioms lygiai yra reikalinga iszgirsti bei patirti kas dedasi ant svieto o ne vis, lyg kalinyje, grinczioje kalėti.

P. Mikolainis, „Vienybės“ redaktorius, kalbėjo apie nūpūlimą mūsų žmonių moksle ir nenorą apszvieti, neszel-pimą tų, kurie darbūjasi dėl mūsų apszvietimo, kurie paaucauja savo sveikatą, turtą o ir gyvastį net, nes daugumui apszvietunų pametus savo brolius tamsoje, nubėgus paskui svestimtautes ir persikrauczius į svetimas szalis, likosi visas darbas nuveikti tikt ke-liems likusiems, numylėjusiems savo žmones, jų apszvietimą, o kurie dirbdami delei savo brolių apszvietimo, neteko sveikatos nei užsilaikymo. Nurodė versmę isz kurios ga-

lėtumėm suszelpti jūs, jei tik-tai suprastumėm tą reikalą. Nurodė, kaip svetimtaucziai szelpia savūsius einanczius į mokslus, kaip jie priguli į visokias moksliszkas – literatizskas draugystes, kur už menką mokestį gali įgyti gerų moksliszkų rasztų, kurie, vietoje, kaip mes girtauti ir muasztis, lobina savo protą ir elgiasi žmoniszkai visur. Už tai, kad mes esame tamsus, paniekinti nū visų veik, tai dėlto vis esame patys kalti, kad nesirupiname apie savo apszvietimą – ateitę. Ant galo ragino sutverti kūpą „T. M. D.“ kurios vienintelis mieris yra iszleisti moksliszkas knygas ir dovanai dalinti beturcziams Lietuvoje.

Dr. J. Szliupas kalbėjo apie szładieninius vaitojimus darbininkų visose szalise ir miesteliūse, kad sunkus laikai, bedarbės, o kur dirba, tai algos taip mažos, kad nieku budu isz jų negalime iszmisti, o tame esame mes patys kalti. Atsitikus kur straikui arba jieszkant darbo, darbininkai, ypatingai lietuviai, eina dirbti už mažesnę mokestį negu straikierius ir norėdamas gauti darbą dūda bosams kyszius, kad jį priimtu į darbą, bet dėlto turi pavaryti kitą ir taip eina, kad darbą gauna tiktai tas, kurio didesnis kyszius, ir tai trunka 2-3 mėnesius, nes bosas ima nū kito kyszij ir senąjį darbininką turi paszalinti. Už szitą dalyką mes patys esame kalti, nes isztvirkiname bosus pirkdami nū jų darbus, ir atimame savo broliui, darbininkui dūną, kurios jisai lygiai privalo kaipo ir mes. Nurodė žmones badu mirsz-tanczius, o kapitalistus ant milijonų gulinczius, kaip milijonieriai suka galvas kad galētu dar labiaus mus darbininkus prislėgti, jie nori atimti tiesas balsavimo darbininkams, kaip padarė pietinėse valstijose su nygeriais, kad kartais

darbininkai neisrinktu savo pasiuntinį arba urėdninką, kuris užstotų už skurdžius o ne kapitalistus. Nurodė visokios dvasiškos susivienijimą su kapitalistais, kad jie muilintu vargszams akis, sakydami, jog turtas yra dovana Dievo o turčius jo valdytojas ir geradėjas darbininko, kurį jis tikt iš malonės peni. Bet kas sutvėrė tūs turtus, kas viską apdirbo, o tai tą viską padarė puslėtas delnas darbininko, kuris sukrovęs milžiniskus turtus, turi badauti su savo szejmyna ir yra laikomos už purvą nūto, kurį jis peni. Nurodė mūsų vangumą risztis į darbininkiskas organizacijas ir dirbimą pigiaus negu kiti darbininkai. Nurodė iszkadą, kurią apturime neisziimdami ukėsystės popieras, be kurių negalime balsuoti prie visokių urėdninkų rinkimo, ir tūmi dedamėsi sau patys jungą, nesirupindami apie savo gyvenimą ir ateitę. Nurodė vertumą skaitymo gerų laikraszezių ir apsiszvietimą. Jaunikaičiams rodyjo, kurie mislyja apsvesti, reikalauti nū merginų mokslo, o tada, kada moters bus apsiszvietusios bent kiek, tada ateinanti gentkartė sulauktu geresnio buvio negu kad szia dien yra. Nurodė skaitlių kapitalistų, kurių nēbus daugiau per 100,000, o kurie 30 milijonų darbininkų Suvienytose Valstijose alina. Jeigu darbininkai susiprastu ir susivienytu, isz karto butų jų virszus. Rodyjo nekelti straikų, nes tiejie nieko naudos neatnesza, apart derėjimosi su kapitalistais, nes vienatinis ginklas darbininko yra riszimas organizacijas ir balsavimas ant kandidatų, kurie bus pastatyti nū darbininkų partijos o ne kapitalistų. Nurodė mūsų senąją lietuviszką laisvę ir parsą, kur pirm 500 metų nū mūsų prigulejo svarstymasis visos Europos, ir kada atėjo tasai

nelaimingas likimas, kada mūsų plonprotis Jagaila isimylėjo į lenkų ir jas dėlei iszvažiauvo Krokavon, isz kur atsunte į mūsų tėvynę gaujas ponų ir kuningų, kurie pavergė mūsų žmonių dvasę ir kuną, laikė toje nelaisvėje per 500 metų ir siurbė mūsų kraują. Tasai dvasės pavergimas ir szia dien dar vieszpatauja daugumoje, nes mūsų žmogus susitikęs bile kokį jūdapikaklį, nei vergutis jam klioniojasi rankas buciūja ir isz tolo jau kepurę nusiima. Nesijauczia dar kad ir jis yra žmogumi kaip ir kiekvienas. Už tai gi norint iszliūsūti dvasę, reikia apszvietos ir tikt apsiszvietę pastosime žmonėmis, nes szia dieną tamsus žmogus yra skaitomas už gyvūlį. Dėlto nereikia nei dyvytis, kad mus czionai Amerikoje ir vadina gyvūliais, o tame yra mūsų paczių kaltybė, kad nenorime apsiszvesti ir pastoti žmonėmis.

Didei gerai butų, kad tokios prakalbos butų pas mus, o ir visur, tankiai, pagal jas, be abejonės, žmonės persikanotu ir atvirstu į kitą pusę. Susirinkusiejie užsilaike ramiai ir tankus rankų plojimas rodė klausytojų užganėdinimą. Tuli pasiklausyti prakalbų buvo atvykę ir isz aplinkinių miestelių Plymouth'o, Wilkes-Barrre, Scrantono ir Forest City.

Darbininkas.

Waterbury Conn. Dienoje 26 Liepos buvojo varduvės visų Onų, tai gi susitarę kelios lietuvaitės Onos, kelė varduves, ant kurių ir mą teko pributi, ir tai pirmą kartą mano gyvenime. Su dideliu atsargumėjau ant to lietuvaiczių pokilio, už tai, kad girdėdavau, kaip tokiose varduvėse, paprastai vyriskiai, susimusza ir t. t. O didžiausią baimę kencziau dėlto, jeigu ateis tenai ir svetimtaucziai, vaikinai, kuriūs mūsų lietuvaitės tankiai užsikvieczia.

Nuejus ant minėto pokilio suvis kitaip buvo kaip mislyjau. Įėjus į namą, iszvydau tris smuikorius griežiant, akimis permetus per visą grinczią, nepatėmyjau nė vieno svetimtauczio, mano ir akys nuszvito. Pasijutau, kad sėdžiu tarp lietuvaiczių ir lietuvių gražiai linksminancziusi, kaip pridera. Pokylyje nestokavo valgio o ypatingai gėrymo visokio, bet nesvaiginanczio. Tuli buvo ir labai linksmi o drauge ir asz pats, pirmu kartu budamas tokioje linksmoje draugystėje.

Ar nebutų gerai, idant visi imtų pavizdį ant tokių pokilių, o ne vien alum, degtine sveczius vaiszintu, nū kurių įkaitę pradeda musztis it žvėrys.

Sziūmi noru atkreipti atydą mūsų brolių, kad galima gražiai pasilinksminti ir be svajinanczių gėrymų, nū kurių nereikia nukęsti protui, sveikatai ir ne reikia pasizeminti žmogui žemiaus gyvūlio, nesuterszti savo vardo ir tautos tarpe svetimtauczių. Ar gi negražiaus butų mūsų jaunikaičiams ir mergelems, vietoje netikusių bovų, užsiimti gražiomis bovomis, per ką praprastų prie doresnių paproczių, kur vēlesniame laike tikrai sulauktume isz tokių žmonių ir geresnius pasekėjus. Tokis tai yra mano lukestis.

Buvęs varduvėse.

Traverse City, Mich. Pasi mirus buvusiam ir garbiam tautos vadovui velioniu kun. A. Burbai, beveik visi gailėjosi jo, nes buvo tikras tautietis ir isz tikrųjų darbavosi dėl labo nuvargintos tėvynės—Lietuvos, kol jį nū to neatitraukė kiti kuningai netautiecziai, kurie tikt „geszeftą“ varė, ir tikrai galima sakyti, kad per jo trusą iszaugo puiki atazėla lietuviystės Amerikoje. Matydami jo darbus geri tautiecziai, mirusiam, užmanė pasta-

tyti paminklą ant jo kapo, kaipo atliginimą už jo darbus dėl tėvynės. Kaip man rodosi, tokis užmanymas, pirmiausiai pasirodė „Vienybėje“. Bet kad mūsų žmonės (daugiausiai kuningai) nežiuri ant užmanymo kokios jis vertės butų ir neperkratinėja jo, tiktai žiuri ant užmanytojo, ir jei tikt užmanytojas nepatinkantis jiems, tai kad ir reikalingiausias užmanymas, esti paniekintas. Taip ir užmanymas pastatyti paminklą dėl velionio kun. A. Burbos (asz nesprendžiu apie jo reikalingumą arba nereikalingumą) kuningėlių „Garsui“ baisiai nepatiko, nes tas užmanymas ne „Garse“ pirmu pasirodė, tikt „Vienybėje“, tai gi „Garsas“ rėkė, kryksztė ir stabdė „Vienybę“ kad nustotu raginti lietuvius prie aukų: — buk „Vienybė“ esanti neverta užsiimti minėtom aukom, nes talpinant visūmenės reikalus, t. y. neaplenkė nei vieno, ar jis butų prascziokas, ponas, kuningas ar bedievis, visų darbus lygiai talpina ir gerus giria o negerus peikia. Tas tai „Garsui“ baisiai nepatiko: vienu dėlto, kad jis kuningų Co. iszleidžiamas, ir antra, kad jis nū senei skelbė, jog „Vienybė“ kuningus niekina, bet dabar visi mato, kad „Vienybė“ kuningų ne niekina, tikt parodo jų darbus, kaip blogus taip ir gerus, ir už gerus darbus tiktai renka aukas kad pastatyti paminklą. Tasai „Vienybės“ aukų rinkimas „Garsui“ it žizilpoms akis pripylė, todėl gi užsimerkęs (nes neužsimerkęs nebutų galėjęs to daryti, szaukė, kad nustotų „Vienybė“ rinkti aukas dėl velionio kun. Burbos pastatymo paminklo, nes ji skelbusi apie velionio darbus, buk tai neteisingai, ir dėlto jai nevalna tūmi užsiimti. Asz tos teisybės nežinau. Bet kas žin, kad „Vienybė“ tikt vien gerus kuningų darbus talpintų, o zinodama apie blogus užtyletu,

tada asz mislyju „Garsas“ gir-
tų „Vienybė“. Tokiame at-
vėjyje ar galime „Garsą“ lai-
kyti už teisingą katalikizką
laikrasčių? Niekados! Nes
atsiminkime kaip mus mokina
ir mokino geri kuningai saky-
dami: Jeigu matote kada ką
blogo darant, niekados neuž-
tylėkite, nes jeigu užtylėsite,
tai ir jus liksite dalyvais to
nusidėjimo. Todėl gi, jeigu
mes norime išganytais būti,
klauskim tu kuningų, kurie
mus mokina kaip apsisaugoti
nū nusidėjimų, o ne anų, kurie
mus veda į nusidėjimus. Tai-
gi apsakdami arba apraszy-
dami nekurių kun. blogus dar-
bus, netikt ką ant savo neuž-
traukiam nūdėmės, bet dar tas
yra mūsų pareiga blogai da-
rantį persergėti; nes blogda-
rys matydamas, kad jo darbai
yra skelbiami visūmenei, ne-
norėdamas turės nustoti blogai
daręs. Isz to matome, kad
apraszymas negerų darbų, ly-
tincziusi visūmenės, yra reika-
lingas, tikt apraszydami prisi-
laikym teisybės; nes su me-
lu, kad ir nekalciausio žmo-
gaus szirdį užgautum: antra,
jeigu būtų melagystė, tai ga-
lima pareikalauti atszaukimo
ir tai priverstinai. Todėl gi
visados teisingai elgkimės, ir
atminkime, jog melagystė, yra
didžiausiu nevidcnu mūsų san-
taikos.

Kaip girdima, visi geri žmo-
nės ir kuningai sako, kad ap-
raszymas blogų darbų, nėra
kenkencziu, bet naudinga. To
dėl gi ir asz pasirėmes ant to,
ir žinodamas isz tikrų atsiti-
kimų „Garso“ nedorą pasiel-
gimą, laikau už reikalą pra-
neszti visūmenei apie tai, kad
žinotų ir galėtų spręsti apie
jo gerumą arba negerumą.
Tai gi kiek vienas norintis
apie tai dasiznoti, akivai per-
skaitykite žemiau esantį rasztelį.

Apie penkios sanvaitės at-
gal, isz mūsų miestelio, Traver-
se City, Jurgis Gaubas, kaip
suprasdamas reikalingumą pa-

statyti paminklą ant kapo ve-
lionio kun. A. Burbos, paau-
kavo vieną dolerį ir suraszęs
kelėtą žodžių nusiuntė į „Gar-
so“ redakcija, kad pranesztų
visūmenei, jog ir jis paaukau-
ja vieną dolerį dėl paminklo
velioniui kun. A. Burbai, kai-
po darbszcziam tautieczyui.
„Garsas“ (žiurėk 23 num.)
perkeitė tą auką dėl savo asa-
bischkumo ir pagarsino, kad
„Jurgis Gaubas, pirmasis au-
kauja dėl atlyginimo skriau-
dos „Vienybė“ padarytos per
velionį kun. A. Burbą“. Ir
ką mislyjate, kada „Garso“ re-
dakcija apvertė J. G. auką ant
kito dalyko, ir užsigėdinus ne-
drisė prisiusti nei to numerio
į Traverse City, ir nors skai-
tytojai nesulaukdami prasžė
per laiszką kad prisiustų, vie-
nok nesiuntė. Kada už mėne-
sio prisiuntė ir 23 num. bet ne
skaitytojam tikt aukautojui
minėtos aukos. Nežine ant
ko tas iszeitų. Tiek to su tū,
vienok aukautojas pamatęs,
kad jo auka paversta ant kito
dalyko, nuliudęs suszuko: Tai
mieliauses! su miela szirdzia
aukavau dolerį dėl paminklo
a. a. kun. A. Burbos, o „Gar-
sas“ kaip iszjūkdamas manę
ir paniekindamas velionio kun.
A. Burbos garbę, apvertė ma-
no auką ant savo asabiszkumų.
Tegul Dievas žino mano szir-
dį dėl ko asz aukavau, bet
kad „Garsas“ mano auką pas-
kyrė dėl „Vienybės“, asz ant
to nenoriu apversti mano aukos
ir pertai liekasi tasai doleris
kiszeniuje: jeigu „Garsas“ no-
ri, tegul isz savo kiszeniaus
prisiunczią tą dolerį dėl „Vie-
nybės“ kaip atlyginimą jei
padarytą per kun. Burbą.

Matote dabar mieli tautie-
cziai nors isz to trumpo apra-
szymo kokis „Garso“ pasielgi-
mas, ir ką gi reikia mislyti
apie tai. Taip gi ir pats „Gar-
sas“ ką turi pasakyt ant to,
kad aukantą auką dėl velionio
apvertė ant savo asabiszkumų.
Tikiūsi, jog „Garsas“ nesuras

kaip iszsiteisinti, dėl ko jis
taip padarė. Isz tokio „Gar-
so“ pasielgimo mes supranta-
me, kad „Garsas“, nors kunin-
gų iszleidžiamas, bet nėra ka-
talikizsku laikraszcziu, nes jei-
gu būtų katalikizsku, nebutų
to daręs.

Ant galo mieli tautiecziai,
jeigu mes norime apsiszviesti,
skaitykime gerus rasztus ir
laikraszczius, kurie talpina
moksliszkus ir visūmeniszkus
reikalus. Isz mūsų laikrasz-
czyų, kaip asz atrandu, geriau-
siais yra „Vienybė“ ir „Lietu-
va“ („Dirvos“ dar nema-
cziau), jie yra tikri tautiszki
ir moksliszki, tokius laikrasz-
czius skaitydami, tikrai apsi-
szviesim. O jeigu kas norėtu
pasiskaityti gražių katalikisz-
kų straipsnių, tai įsiraszykite
„Rytą“. Jis dabar iszeina
tikrai katalikiszkoje dvasėje,
nes iszmeti asabiszkumai,
apart apgynimo katalikiszko
tikėjimo, ir nemažas, nes už
„Garsą“ didesnis (atmetus
„Garso“ apgarsinimus) prieg-
tam ir pigesnis, nes tikt vienas
doleris ant metų. Tokis tai
mano patėmyjimas.

Aukautojo Draugas.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Prisiraszė prie New York'o
kūpos nauji draugai szie:

168 K. Galaminas - 60
169 V. Razukas - 60
170 A. Kinčynaitis - 60
171 V. Gustaitis - 60
172 V. Martinaitis - 60
Uzmokėjo papildintą
metinę J. Marcinkeviczius - 30

Viso \$3,30

173. Ant. Sujeta (prie Ply-
mouth'o Pa. kūpos) - 50

(Piningai pas P. Mikolainį)

Num. 168 ir 169, yra užsi-
mokėją seniaus, jų piningai
pas P. Mikolainį, bet kad ne-
buvo įraszyti į knygas senojo
sekretoriaus, tai užsivilko su
pakvitavojimu; tai gi tas ne-

sutiko visatinoje rokundoje
knygose pagal jeigas ir iszei-
gas ant \$1,25 ct., czia randame
\$1,20 o 5 ct. Union City, kū-
pos nedarokūta.

Nū kitų 3 naujų prisiraszi-
sių, ir vieno papildintos meti-
nės piningai yra pas tos kūpos
kasierių \$2,10

Philadelphios kūpos
kasoje 6,60
Pas central kasierių 2,20
„P. Mikolainį 91,52

Viso labo 102,42

Kūpos turincziuos surinktus
piningus siųskit ant rankų
central kasieriaus. Kasierius
p. Ig. J. Grieszius yra atsa-
kantis, kaucijos rods dar neuž-
statė, bet yra gatavas bile lai-
ke tą padaryti, ir pagal reika-
lautą sumą, tikt dar central.
komitetas taria ant kokio plia-
no turi būti kaucija uždėta, tą
atliks centr. kom., apie ką pas-
kiaus bus praneszta.

Pagal num. 27 „Vienybės“
kaip buvo apgarsinta, kiek nū
ko buvo paaukauta, dėl „T.
M. D.“ tai tuli atsiszaukė, jog
jie ne aukavo, o tikt paskolino
draugystei ant tulo laiko.

Isz paskolintųjų yra szie:
Kazys Peža \$10,00
Petras Antanaitis 10,00
Ig. J. Grieszius 10,00

Nū kitų aukautojų negavom
žinios, turbut paaukavo isztie-
sių. Asz pagarsinau visų už
aukas, kadan gi taip radau
knygose užraszyta.

Iszrinkus naują central. ko-
mitetą p. T. Astramskas už-
kvietė kūpas iszrinkti dar kny-
gių ir organą: ant to niekas
neatsiliepė, tai T. Astramskas
man liepė, kad kūpas pakvies-
cziau per laiszkus; asz iszlei-
dau visoms „T. M. Dr.“ kū-
poms laiszkus 11 d. Liepos ir
dabar gavus balsus iszplūle
taip: organas „Vienybė“ su
3 balsais, „Lietuva“ su 2.

Knygius V. Marazas isz Mi-
nersville's, Pa. gavo 4 balsus o
senasis knygius 1 balsą!

Plymouth, Pa. ir Elizabėth,

N. J. kupa suvis nepadavė savo balso ir nežine dėl ko?

Taip gi kūpos nutarė, jeigu neapsiimtu „Vienybė“ būti organu „T. M. Dr.“ tai užgirta „Lietuva“.

Ant szio visko te užtvirtins prezidentas. Tula kupa užmano, jog reikia 3 sąnarių į literatizką komitetą, bet ką ant to rinksime, kad szia dien neturim nei vieno?

M. J. Domijonaitis
„T. M. Dr.“ sekretorius.
„Vienybė“ apsiima „T. M. Dr.“ reikalus visados patal pinti. *Redakcija.*

Jeigu jantiesi nesveiku, imk vieną CASCA RETS, o iszgydys tave, už 10 ir 20c.

Darbininkai.

Mūsų darbininkiskas susirinkimas, kuris atsiliko subatoje, 23 Liepos, 73 Grand str. Brooklyn, N. Y. nusisekė visai gerai.

Darbininkų susirinko apie 150, kuriems p. Naujokas apreiškė mierį suszaukimo, parodydamas sąnkų szia dieninį prispaudimą ir skurdą paeinantį nū kapitalistų, ir, kad reikia vienytis į darbininkiskas socialiskas draugystes ir kovoti isz vien dėl pagerinimo savo buvio.

P. L. Erminas lygiai ragino prie darbininkisko vienyjimosi, nurodydamas, kad pirmiausiai socializmas kilo Prancuzijoje, nors tarp žudynių ir persekiojimų, vienok jau dabar yra milžiniškai pakilęs ir vieni tik socializmas tegali pagerinti skurdžiaus buvį.

P. K. Balczianas placziai nurodė, kokiu budu kapitalistai apvagia darbininkus. Paskui kalbėjo dar keletas kalbėtojų dėlei labo darbininkų. Susirinkusieji užsilaike didei ramiai ir kartais plojo rankomis.

Pasibaigus pakalboms tapo užmanyta sutverti „Lietuvizką Socializką Kliubą“. Isz karto prisirasė 19 ypatų užsi-

mokėdami po 25 ct. mėnesinės. Susirinkimus laikyti nutarta du kartu ant mėnesio, vieną kas antra sereda kiekvieno mėn. prie uždarytų durų, antrą gi kas ketvirtą subatą kiekvieno mėnesio atvirą ir laisvą dėl visų.

Taip gi nutarta neatbutinai įrengti knygyną ir visus moksliskus laikraszczius ir knygas parsigabenti, ir kad kiekvienas sąnarys turi laikyti sau už didžiausę pareigą apsiszvesti ir darbininkizką mierį platinti.

Visos laikraszczių redakcijos teiks isz prisiusti savo laikrasztį į mūsų „Kliubą“ ant szio adreso:

The „Lithuanian Socialist Club“

73 Grand str.
Brooklyn, N. Y.

Central. komitetas.
(Kas prezidentu? Red.)
Protokolų sekr. J. Naujokas
Finansų „S. Mockevicze
Kasierius V. Gustaitis
Kiti laikraszcziai teiks isz tai artkartoti.

Sekretorius protokolų.
J. Nanjokas.

Antras atsiszaukimas in brolius lietuvius.

Ant pirmo mano atsiliepiamo patilpusio „Vienybėje“, „Lietuvoje“ ir „Karde“ į draugus ir mylėtojus apszvietos, ne daug atsirado tokių, kurie suprato naudingumą iszleidimo knygos vardu: „Isz ko kyla melai ir visokios skriaudos žmonijoje“, ir prisiuntė pinigų. Isz to galima spręsti, kaip mažai randasi rupestingų žmonių apie paplatinimą mūsų literatūros. Be abejonės tautiečiai mislyja, jog vieni laikraszcziai užganėdins dvasizskūs mūsų reikalavimus. Didė tai klaida. Nežinuodami priezasczių savo apsilėidimo moksle ir nejausdami savyje jokio noro dėl padauginimo ir paszelpimo dvasizskų spēkų, lietuviai iszdūda sau paliudi-

jimą, jog nori amžinai likti numirėliais dvasėje.

Zinau jog ne visi to trokszta, nes asabiszku mano triusu surinkau jau 196 prenumeratorius isz kurių 131 yra užsimokėję. Idant tą knygą atspaudinti ir kasztus spaustuves uždengti, reik dar rasti 300, norinczius dūti po 50 ct.

Ypatingai dėkavoju Minersvilliecziams už prisiuntimą 10 prenumeratorių.

Jūsų tarnas
Kun. V. Dembskis
421 Penn Ave.
Scranton, Pa.

Isz praeites.

2000 m. — 1887 m.

per
Edvarda Belamy

Lietuvizkai iszguldė Simon K.

(Tasa.)

SKIRSNYS XXVI.

Mislyju, kad jeigu kas nors ir kada nors galėjo iszsiteisinti isz to, kad pamėtė (užmiršo) skaitlių dienų sanvaitės, tai teisingai tokis iszsiteisinimas būtų mą pagelbėjęs. Tikrai, kada mą pasakė, kad visatainai persikeitė budas skaitymo laiko, kad dienas dabur skaitė penkiomis, deszintimis arba penkiolikinėmis, bet ne septintdieniais, nei kiek nebuczian dyvijes is paskui, ką jau girdečiau ir macziau isz dvide szimto amžiaus. Pirmu kartu atsitiko mą užklausti apie sanvaitės dieną ir tai ant rytojaus po pakalbai, esancziai paskutiniame skirsnyje.

Pusrycziaujant daktaras Leete manęs užklausė, ar norėčiau paklausti pamokslo?..

— Ar tai szia dien nedėdienis?.. — suszukau.

— Taip... — atsakė daktaras. — Matai Tamista, pėt nyczioje praėjusies sanvaitės padarėme laimingą atradimą požeminio kambario, atradimą, kuriam dėkavojame už dabar-

tinę Tamistos draugystę... Subatoje anksti isz ryto, tūjaus po pusnakeziui, prabudai Tamista pirmu sykiu, o nedėlioje po pietų atsibudai jau antru kartu, atgavęs jau visą savo spēką...

— Tai turite dar nedėdienius ir pamokslus?.. — užklausiau. — Mes turėjom pranaszus, kurie pranaszavo, kad ant ilgo priesz dabartinę dabą svietas apsieis be bažnyczios ir be pamokslų... Didei esmi žingeidus patirti, kokiu budu bažnytiszka įrėdnė yra pri-taikinta prie likusių jūsų draugizskų įrėdinių. Daleidziu, kad turite tulą skyrių tautiszkos bažnyczios su urėdiszka dvasizskija.

Daktaras Leete nusijūkė, o jo paczia ir dukterį Editą mano zodziai turėjo labai užimti.

— Bet, Tamista West... — suszuko Edita — už kokius senus žmones turi mus Tamista laikyti. Jug jau jus buvotė užganėdinti isz tautiszskų tikėjimiszskų formų devynioliktame amžyje. Gal mislyji Tamista, kad mes į jas sugrįzome?..

— Bet kokiu budu galima sutaikyti laisvą bažnyczią ir neurėdiszską dvasizskiją su tautiszku valdymu visokiais namais lygiai ir su pramoniszka tarnysta, kurios nū visų reikalauja.

— Žmonių tikėjimiszskos praktikos persikeitė žymiai laike szimtmezio, bet jeigu butu pasilikę ir be persikeitimo, tai ir tada mūsų draugizska sistema žymiai butu jas perkeitusi. Tauta dūda bile kokiai ypatai arba tulam skaitliui ypatų namus su paskirta už tajį namą samda; tokios ypatos yra tolei to namo savininkais, kolei moka samdą. Kas link kuningo, tai jeigu tulas skaitlius ypatų trokszta naudotis isz pavienio darbų dėlei kokių savotiszskų mierių, nepriegulmingai nū abelno tautiszko tikėjimiszko patar-

navimo, gali jie visados tą pasiekti, žinoma su apsiėmimu anos pavienės ypatos, lygiai taip pat, kaip užtikriname sau patarnavimą mūsų redaktorių, išbraukdami iš jų kreditokortelių tulą atlyginimą dėl tautos už nūbratą jų užsitarnavimo abelnoje pramonėje. Atlyginimas tasai, išmokėtas tautai už pavienius, atsako algoms jų laikų, kurias išmokėjo pavieniams, yvairus-gi pritaikimas to pamato pasilieka laisvu lošiu iniciatyvoje privatiszkoje visose tokiose ypatybėse, prie kurių nebutu galima pritaikinti tautiszkos užveizdos... O dabar, kas link sziadienio pamokslu, tai, norint jo paklausyti, gali Tamista eiti bažnyzion, arba ir namieje pasilikti.

— Tai kaip galėsiu klausyti, pasilikęs namieje?..

— Visai paprastai, draugaujant mums muzikos kambaryje tam tikroje valandoje atsėdus sėdynėse. Yra dar žmonių, kurie nori klausyti pamokslu bažnyzioje, bet daugumas mūsų prakalbų, taip lygiai kaip ir kompozicijos muzikos, atsilieka jau sziadien ne priesz susirinkimą, bet tam tikiūse kambariūse suvienytūse dratu su namais samdytojų. Jeigu Tamista nori eiti bažnyzion, tai mielai eisiu kartu, ale tikrais, sakau, kad Tamista kur kitur galėtumei geriaus girdėti ir geresnį pamokslu, negu ezionai namieje. Isz laikraszczio matau, kad sziadien sakys pamokslu pons Barton'as, kuris tankiausiai kalba tiktai prie tarpininkystės telefono, kurio klausytojai tankiai pervirszyja skaitliu 150,000.

Žingeidi naujiena, pats galėjimas iszklausyti kalbą tokiose sanlygose turėtu, net stojoja visokio paraginimo, priesz versti mane prie užsiraszymo į raistus klausytojų pono Barton'o.

Valanda ar dviem vėliaus, kad sėdėdamas knygyne skai-

cziau knyga, Edita atėjo pas mane ir sykiu nuejome į muzikos kambarį, kur mudvieju lauke daktaras Leete ir jo pati.

Kaip tikt atsisėdome, kada suskambėjo skambutis, ir keletai sekundų paskiaus atskreipė į mus kokis tai vyriskas balsas su paprastu kalbėjimu, kaipo paeinantis nū nematomos ypatos esanzios tam pacziam kambaryje.

Sztai ką anas balsas kalbėjo: Pamokslas Mr. Barton'o.

„Laike praėjusios sanvaitės turėjome tarpe savęs kritiką isz devyniolikto amžiaus, gyvo paveikslo epokos mūsų protėvių. Dyvinai iszveizėtu, jeigu faktas taip nepaprastas ne atsižymėtu ant mūsų pamoksinimo. Gali buti, dauguma isz mūsų nesistengė isz to nurodymo persistatyti sau draugiją pirm szimto metų, lygiai persistatyti, kokis turėjo buti tada gyvenimas. Užkviesdamas dabar jus, idant gvildetumėte kartu su manim tulus lytinčius to laiko mano patėmyjimus, daleidziant, kad einu kartu su sriove, o ne prieszais sriovę jūsų misliu.“

Tame tarpe Edita pakukszdejo ką tėvui, o tasai linkterėjęs galva, atsikreipė į mane:

— Tamista West, Edita atskreipė mano atydą, kad turinys Barton'o pamokslu gali buti dėl Tamistos nūbodziu, jeigu taip, tai nezdant laiko ir galės iszklausyti kitokio pamokslu, gali Tamista Barton'o neklausyti. Jeigu Tamista nori, Edita suvienys mus su sakykla pono Sweetsero, ir tame tarpe galiu Tamistai privelyti lygiai gerą pamokslu.

— Ne, ne... — tariau — tikėkite mą Tamistos... labiaus norėcziau girdėti, ką pasakys pons Barton'as...

— Kaip Tamistai pamėgsta?... — klausė mano szejmininkas.

(Toliaus bus.)

Naujos knygos.

„Vienybės“ redakcijai yra gaunamos szios naujos knygos:

Medega Simano Daukanto biografijai 80 ct.

Rankvedis Senoviszkos istorijos 50 ct.

Medega mūsų tautiszkaivaistininkestai, paraszė Dr. J. Basanaviczius 40 ct.

Anima Vilis, paraszta Marės Radzevyeczintės 60 ct.

Padejimas lietuvių tautos rusų vieszpatystėje 35 ct.

Kristijono Donelaiczio Rasztai 40 ct.

Žemaičių vyskupystė, paraszta vyskupo Motiejaus, Valanczausko 1,00

Pajauta, dukte senovės lietuvių kun. Lizdeikos, 60 ct.

Lietuviszkas Albumas su 40 puikių paveiksliu Lietuvos rasztininku, kankintiniu ir tt. 50ct.

Norint szitų knygu, užprasazant reikia sykiu ir piningus pristusti ant szio adreso:

J. J. Pauksztis & Co.

Plymouth, Pa.

Didelis pikninkas!

Susivienyje visos draugystės Philadelphios kelia didelį pikninką, kad tokiu dar niekad nebuvo, kuris atsibus Stockton Park'e, Camden, N. J. Subatoje 6 diena Rugpjuczio (Augusto). Dėlto užprasazome visus lietuvius ir lietuvaiteis pributi ant to grazaus pasilinksminimo. Prasidės 9-tą adyną priesz pietus ir trauksis iki 12 adynai vakare.

Prekė tikieto 25 c.

Visus meiliai užprasazome

Komitetas.

EXKURSIJA!

Į Shawanese ar Harvey's Lake parengė szv. Kazimiero lietuviszka parapija isz Pittston, Pa. ketverge 25-tą d. Rugpjuczio (August) 1898 m.

Tikietai ten ir atgal isz Duryea ir Pittston'o dėl suaugusių kasztūja 75 ct., o dėl vai-

ku 45 ct.

Tikietai-gi isz Dorrance ton ir Luzernės, taip-gi ten ir atgal dėl suaugusių 60 ct., o dėl vaikų 35 ct.

Trukis nū stotės Duryea Junction iszeis ant 7,30 ryte, L. & B. Junction 7,35, isz Pittston'o 7.40, Dorrance ton 8,00 ir isz Luzerne's 8,05.

Ant vietos, kur pasilinksminimas rengiamas, yra visokių linksmybiu, kaip ve: virve traukti, arkliukai pasivažinėti, virve vaikszechioti, boles mesti, visokių supyniu, ant volų vaikszechioti ir tt., apart to yra puikus ezeras, kur galima ant garlaivių pasivažinėti.

Visus maloningai užpraszo

Komitetas.

Pamėgyk dėzute CASCARETS už 10c., geriausia sutaisytoja plauczių ir visiu viduriu.

Ant pardavimo!

Geru vargonai, isz antrų ranku, randasi ant pardavimo už pigią prekę pas Jūzą Mazięką (vietinį dudoriu) Box 1053 Plymouth, Pa.

Gromatnyczia.

Vargelini. Tamistos pieszinelio apie žemlapius, kurie parodo dabartinės karės vietas, netalpinome, nes nematėme tame naudos.

Pittstonieczini. Ant tokiu „Garso“ klaidu argu melagyscziu, nematome reikalo atsiliepti, nes ir be to visi žino, kad melagystė yra jo principu.

New Britanieczini. Ką jus raszote mums, buvo jau viskas apraszta „Ryte“.

Juokai.

Praktiszka rodą.

— Kaip sekasi ponui daktarui.

— Prastai. Niekas neserga.

— Apgarsinki, kad su manim apsivesi, tai mano draugės apsirsz isz pavydėjimo.

INTEKME SOCIJALISZKU SANLYGU ANT VISU KULTUROS SZAKU.

Vertė J. Szidaras.

(Tasa.)

Nesveikas social-ekonomiszkas surėdymas yra tai purvynas, isz kurio pasikelia tokia moraliszka pavietre.

Socialiszka tautos buvį reikia payadinti tokiu faktorium; kuris turi svarbiają įtekmę ant žmogaus darbų (valios). Tokia supratimą iszreiszkia taip-gi szios galdynės filiozofas ir fizijoliogas V. Vundt'as pabaigoje 55 iszguldymo apie žmogaus ir gyvūlio duszią.

Socialiszkos sąlygos turi didelę įtekmę ir ant įstatymdavystės. Įstatymų dalykas yra igyvendinti visūmenėje taiką, gerovę ir suteikti labai visiems arba nors didumai. Vieszpataystė yra tai susitelkimas, „susivienijimas gyventojų, kurie skyrium gyvendami negalėtu turėti tiek naudos ir gero, kiek jie turi gyvendami drauge. Kad įstatymdavystė turi pasiremti ant doriszko pamato, yra tai pripažinta visų nacionaliszku ir socialiszku szios galdynės ekonomų.

III.

(Zr Schoenberg, Handbuch der politischen Oekonomie, I, §32 „die Ethik und die Volkswirtschaft“.)

Po teisybei gi yra daug įstatymų, kurie gina vien reikalus turtingųjų lūmų, apleisdami ir skriausdami kitus vieszpataystės gyventojus ir tai tikt dėlto, kad įstatymdavystės irklas yra turtingųjų rankose. (Pamąstyk tikt syki apie muitus ant javų, akczyžes ir kitus netiesioginius ir tiesioginius mokesčius!) Da-gi tose szalise, kur rinkimai pagal turtą (Zensuswahlen) jau veik isznyko, galima vis-gi patėmyti, kad turtai ir vyriausybe turi labai didelę įtekmę ant rinkimų, ypatingai tūmet, jeigu rinkimų tvarkintojai neužžiuri teisybės ir da patys prilaiko turtingųjų pusę; dėlto nekokiū būdu negalima yra manyti, kad rinkimai iszreiszkia visūmenės valią: visūmenės valia, budama po įtekmę plutokratijos ir biurokratijos negali apsireikszti naturaliszkoje savo formoje.

Kolaik samdininkai nebus apginti nū savo samdytojų ir perdėtinių, kolaik nebus užlaikoma rinkimų paslaptis, to laik įstatymdavystės vyrija negalės bu-

ti perstatytoja žmonių valios, norint ta vyrija ir butu vaisiumi visūmenės rinkimų, lygių ir tiesioginių. Tokia įstatymdavystė yra da tūm bloga, kad ji prisidengdama su liberalizmo skraiste monija svietui akis ir iszteisina nusikaltusius valdovus, tokiu būdu vilkas apsimeta avies kailiu, ir liberalizmas padeda reakcijai įsiganti į tarpą žmonių.

Beje, ir tiesioginė rinkimų tiesa praszalina nū balsavimo tūm neturtėlius, kur gauna nū vieszpataystės paszalpą. Tarytum jie ner tokiais jau gerais ukėtais, kaip ir kiti, tarytum jų yra kaltė, kad jie tapo vargdieniais, tarytum jie negali turėti tiek politiszkos iszminties, kaip vienas arba kitas iszdidis ponas. Pas didelius aristokratus prasideda žmonių veislė tikt nū barono, o pas kapitalistus (bourgeois) – nū mokeszių mokėtojaus.

Įstatymdavystė turėtų žinoma, suvis kitokį paveikslą, jeigu ji nebutų rankose turtingųjų lūmo. Jeigu prisiziurėti kitiems įstatymams, tai galima būtų manyti, kad vieszpataystė nenori nieko daugiau daryti, kaip tikt sergėti kapitalo reikalus.

IV.

Kiek nukenczia tiesa ir tiesdarystė nū nenormaliszku socialiszku sąlygų, žinome mes isz istorijos ir isz pazios biblijos, kur gana tankiai yra aizskinama visokeriopu būdu tikroji prasmė teksto priesz tiesdarius, kurie parsidavę pataikauja turtingiems ir perkreipia, permaina tikrają įstatymų prasmę. Sztai 81 psalmė yra pasakyta: „kaip ilgai norite jus neteisingai teisti, užstodami piktadarius ir nusidėjėlius? Elgkitės teisingai su beturcziais ir naszlaicziais, gelbėkit vargdienius ir teisybės troksztanczius. Užstokite silpnus ir pavargusius ir apginkite jų nū piktadarystės pagundų ir žabangų. Bet anie ne dūda jums kalbėti ir nelaiko tai per pikta; jie visados klaidžioja tamsybėje.“ Dėlto tai ir turi su silpnėti visi szalies pamatai. Jesajah savo puikioje parabolėje ant Vynkalnio taip-gi peikia tiesdarių isztvirkimą, sakydamas: „jis tikėjosi geros tiesdarystės, o pamatė tiesos niekinimą, tikėjosi teisingumo, o pamatė nelabumą!“

V.

Politiszkos sąlygos, apskritai imant, visose galdynėse ir visur parodo ženklus socialiszku sąlygų. Ne tik surėdymas (Staatsverfassung)

įvairių vieszpataystėsių, arba prilgimas žmonių prie valdzios, bet ir prilgimas tautų tarpe savės, visur ir visada, karo, ar sądaros laike, prigulėjo nū socialiszku sąlygų. Tautų iszsis Kirstymas prasidėjo nū to, kad gentėms ir tautomis neiszteko namieje žemės. Visi karai senos galdynės, viduramžio ir naujos galdynės įvyko dėl įvairių socialiszku sąlygų tiesioginiu ar netiesioginiu būdu. Kovos įvairių lūmų tarpe savės ir kovos lūmų priesz jų valdovus taip-gi kyla tankiausiai dėl socialiszku motyvų. Dėl tų paczių priezasczių įvyko taip-gi didelės ir mažos vieszpataystėsių permamos, ypatingai didėji prancuzų revoliucija 1789 m.: materijaliszki susikirtimai sujudino vulkaniszkas spēkas ir padarė galą feodaliszka vieszpataystei: griuvo sena tvarka, nėsa socialiszkose sąlygose nebuvo lygsvarumo. „Visa istorija perėjusių galdynių yra ne kas kita, kaip istorija kovos lūmų tarp savės“. (Fr. Engels).

Kad ir monarchizmo idėja suvis nesutinka su szios galdynės dvasia ir su savvaldytės principais, bet ji da tebe-gyvūja, atrasdama tam tikrą dirvą socialiszkose sąlygose; dėlto tą idėją negalima priskirti prie liekanų senovės galdynių ir jos szaknies reikia jieszkoti socialiszkame gyvenime. Valdantieji lūmai stengiasi užlaikyti monarchiszka prietaisą dagi placziai konstitucionaliszkose vieszpataystėse, kaip sztai Anglija, kur ta prietaisa gali turėti tikt pūpūszos vertybę: jie mato, kad „iszdidumas ir puikybe vieszpaties“ įkvepia žmonėms dvasią gūdonės ir nūlankumo ir veikiau suslėgia jausmą laisvės ir norą pagerinimo savo buvio.

VI.

Prisiziurėkime-gi syki dailei. Kaip mokslas taip ir dailė gali tikt tūmet sektis, jeigu talentai ir genijai nebus suspausti materijaliszku rupesczių ir vargo. Dėlto galdynėse sunkių socialiszku sąlygų yra labai apsunkintas iszsitobulinimas tikrosios dailės. Reikia taip-gi atminti, kad dailės tarnai priguli nū turtingųjų mylėtojų dailės. Nė-a dailės veikalui sutverti reikia daug laiko, o ne kartą taip-gi brangios medegos. Dėlto auksinė galdynė dailės pasitaikydavo tūmet, kada geros budavo socialiszkos sąlygos.

(Toliaus įbus.)

Mythai, pasakos ir legendos

(Tąsa)

26. Kitą kart ėjo jaunas buras iš Kretingos per susėdijos kaimą. Tad jis pamatė viename name jauną mergiotę stovint prie lango, kuri jam savo gražumo dėlei labai patiko. Jis nuėjo pas tėvus jaunosios mergiotės ir reikalavo tosios už paciją. Bet tėvai nenorėjo jaunam burui dėti savo kudikį. Ateinančiąją naktį kas žin kas pabalė į jo langą. Kada jis tąjį buvo pradaręs, ten stovėjo dukterė buro ir sakėsi norinti už jo ištekėti, nes ji nebegalinti nė jo atstoti. Taciaus jaunasai buras pasakė, kad jis be pavelyjimo josios tėvų su ja nesipacziūsįs. Ilgainiui dukterė buro kasnakt ateidavo ir trukdydavo ramumą jaunojo buro, visados reikalaudama, kad jis su ja apsivestu. Tad jaunasai buras pagaliaus įsiapmaudyjo ir nuvyjo szalin mergiotę su smarkiais smugiais. Ant rytojaus atkako tėvai jaunosios mergiotės ir pasakė jam, kad jų dukterė nakezia parėjusi namon serganti ir po kelių adynų esanti pasimirusi nū gautų smugių. Tėvai kerszyjo jam sudu, jeigu jaunasai buras jiems nedūsįs tulą sumą piningų ir nepalaidosįs jų dukterį. Jaunam burui nėko kito neliko, kaip išpildyti reikalavimą. Jis susiskolino piningus, atnešė jūš tėvams jaunosios mergiotės ir paguldė jau pradėjusį dvokti lavoną į atgabentą grabą. Potam jis tąjį nuvezė ant kapinių, kur vienas draugas buvo dėl jo dūbę iszkasęs. Jau buvo abudu grabą nuleidę į dūbę ir jaunasai buras buvo iszokęs, idant atvalnyti nū grabo lavono drobules, kaip umai antvožas grabo atszoko, negyvėlė nutvėrė jaunąjį burą ir žiamyn nutraukė į kapą. Draugas jaunojo buro persigandęs nubėgo į artimą kaimą ir atsivesdino žmonių. Kada buvo prisartinę prie kapo, rado grabą su užlarytu antvožu. Grabą atidarė. Tad rado, jaunąją mergiotę kaipo lavoną ten begulint, bet su iszdraikytais plaukais ir drabuziais, o jaunikaitis gulėjo su sudraskytu veidu negyvas szale lavono.

27. Kitą kart dūbkasys kasė dūbę ant Varnių kapinių. Jis savo darbe buvo per arti priėjęs prie seno kapo ir taip atsitiko, kad vienas kaulas seniaus ten palaidoto žmogaus įridėjo į szviežiąjį kapą. Dūbkasys ėmęs kaulą t. e. gūdos numetė į szalį. Vakare tą paciją dieną, kada dūbkasys buvo nuejęs gulti, prisivaidino numirėlis ir praszė dūbkasio meldamas, tegul jis kaulą vėl į kapą įdėtu, kada gi sziaip aus nerandas ramumo. Bet dūbkasys jūkėsi isz sapno ir neiszpildė reikalavimo numirėlio. Ateinančiąją naktį numirėlis vėl atėjo ir tūmsyk reikalavo su piktu balsu, kad dūbkasys kaulą vėl įdėtu į kapą. Szįsyk dūbkasiui parupo ir ant rytojaus jis nuėjo pas protingą žmogų kaime pasiklaustu tojo pātarmės. Ale tasai pasakė, kad jis isztikrųjį tikt esąs sapnavęs ir nereikalaujas rupintiesi apie tokį sapną. Kada dūbkasys ateinantįjį vakarą vėl miegoti buvo atgulęs, atėjo nakezia į jo grinczią ypata, ruku apsisiautusi, ir taip ilgai muszo dūbkasi su žmogkauliu, iki tasai apalpo. Ateinantįjį rytą dūbkasys jautėsi ant viso kuno lyg sumusztas. Dabar jis nėko skubinesnio neturėjo ką veikti, kaip kaulą vėl sudėti į kapą. Ilgainiui jis turėjo ramumą nū numirėlio.

28. Netoli nū Szaulių gyveno kitą kart dvarponys, kurs budavo dėl visų žmonių szyksztus ir žveriszkas; įpatingai gi daug turėdavo kentėti jo tarnas, nežiurint į tai, kad tasai buvo anam viernai atsidavęs. Taip syki atsitiko, kad dvarponį

miszke užpūlė meszka, jis butų pražuves, jeigu jo tarnas, iszdrįsęs žuti ar buti, nebutu užpūlęs ant meszkos ir užmuszęs ją su kirviu. Nežiurint į tai, dvarponys pasiliko szykszčiu ir žveriszku dėl savo tarno, net kada tasai aną iszgelbėjo taip gi isz rankų vieno žmogzudos, dvarponys neatmainė savo būdo, bet syki perpykęs net nudurė savo vierną tarną.

Ilgainiui dvarponys nebeteko rumumo. Kasnakt aplink dvyliktą adyną kruszosi dvasios į jo miegotinę (grinczią), kurios nesziujo aplinkui, po grinczią truckszmą keldamos, lavoną nagalabytojo. Kada dvarponys buvo pasimiręs, Dievas jį nusudyjo, idant dienoje žydų sutaikos (nesztinėje), jis isz pragaro nukoptu ant žiamės ir per isztisą naktį valkiotu aplinkui visus žudus, kurie ant jo nugaros susėstu.

Taip vieną kartą atsitiko, kad vienas buras tokioje naktyje vaziauvo per miszką; tad jis matė aiszkiai mirusįjį dvarponį aplinkui bevaikszechiojantį ir ant jo pakalos nesuskaitomus žydus sėdint; kas valandą gretinosi dar kiti žydai prie anų ir rodėsi, lyg dvarponys pilną kalną žydų neszioti ant savo pakalos, net tie, kuriems ten vietos nebuvo, įsikabino į jo barzdą ir tokiu budu davėsi neszti. Bėduas dvarponys verkė ir garbstė suvis gailistingai.

Taip tai yra atsitikę per daugelį metų suteikų (nesztinės) naktyje. Galiaus gi Dievas susimylėjo ant dvarponio. Kada gi ainiai dvarponio taip pat buvo blogais žmonėmis buvę, tai Dievas paskyrė, kad tiejie taip gi toje naktyje žydus nesziotu. Per tai naszta tapė padalinta, ir dvarponys nebekentėjo taip sunkiai kaip pirmiaus.

Dar dabar koznas Žiamaitis naktyje suteikų (nesztinės) drovisi žydą pasitikti.

29. Jeigu sziksznosparnis perlekia per lavoną, tai numirėlis po savo palaidojimo nakezia vaikszechioja ir cziulpia kraują miegantiesiems žmonėms. Idant nū jo apsiginti, reikia numirėlį iszkasti, lavoną sudeginti, o pelemus paberti ant visų vėjų.

30. Darbėnūse gyveno kitą kart naszlė su savo sunimi. Naszlė numirė ir po paprasto laiko tapė palaidota. Ilgainiui numirėlė ateidavo kasnakt, užguldavo ant savo mieganczio sunaus ir cziulpdavo jo kraują: potam ji vėl dingdavo. Jaunikaitis žinojo, kas su jūmi darosi, ale jis neįstengė nū to apsisaugoti. Veikiai jis taip nublyszko ir nudybo, kad jau baimyjosį jo artimo mirimo. Vieną dieną pasiklausė jo vienas minykas, ko jam truksta. Jaunikaitis pasakojo visąką. Tad minykas jam pātarė, tegul jis pasiimas peilių geleztes, ir kada jis ateinancziąją naktį, kurią jis turįs budėti, patėmysis, kad numirėlė esanti grinczioje, tai jis turįs peilių geleztes, su aszmenymis augsztyn, įbesti į slenksnį durių ir į lango lentą. Tą padarius, numirėlė negalesinti isztrukti isz grinczios. Potam tegul jis užsižibinas žvakę, numirėlei tegul parodas asztrų kardą ir pasakas, kad jeigu ji atgal sugrižtu, jis atkasdįsįs kapą, jos galvą nukirsdįsįs ir jai kojų galėje padėsįs. Numirėlė per visą laiką su užmerktomis akymis ramiai stovėsinti ir klausysiantisi. Potam jis turįs žvakę užgesinti ir po vieną perlį atimti nū lango lentos ir nū durių slenksnio: numirėlė tada tūjau prasiszalyšianti ir nebesugrižszianti.

Jaunikaitis padarė, kaip jam buvo pasakyta. Ilgainiui jis turėjo romą nū negyvėlės; veikiai jis vėl toks buvo sveikas ir dziugus, kaip priesz naktinius aplankus numirėlės.

(Toliaus bus)

Apgarsinimai.

„VARPAS“ literatūros, politikos ir mokslo dvi mėnesinis laikraštis isšeina jau 10 metas Tilžeje.

„UKININKAS“, Lietuvos ukininkų mėnesinis laikraštis, isšeina 9 metais, taip pat Tilžeje.

„UKININKAS“, i Ameriką, ant lmetų kasztija ir tikrai vieną dolerį.

Herrn J. Lapinas Tilsit, Ostpreussen Germany.

Nuo Redakcijos:

Visus mūsų skolininkus sziūmi paraginame užsimokėti už laikraštį, norint, kad nebutų sulaukyta.

Piūngus yra geriausiai priūsti per „Postal Money Order“, kurį galima iszpirkti ant kiekvieno paczto arba regis-travotose gromatose ant sziokio adreso:

J. J. Pankstis & Co. Plymouth, Pa.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINIŲ „TEVYNES MYLĖTOJŲ“ DRAGYSTĖS.

Prezidentas—T. Astramskas P. O. Box 200, Minersville, Pa.

Kasierius—Ig. J. Grieszius, P. O. Box 113, Union City, Conn.

Sekretorius—M. J. Damijonaitis, P. O. Box 242; Broad Brook, Conn.

DR. F. J. KALLMERTEN

Specialistas choroizikų ir nervizikų ligų. Gydytias darys ant p...

GYDO MOTERIS, VAUKUS ir VYRUS. Jeigu sergi ir nustojas est vilnos isztyti, kreipkis...

DR. F. J. KALLMERTEN. TOLEDO, OHIO.

Knigos

pargabentos isz užmarės: Maldų knygos.

Mažas atšesaltorius, Miszių maldos su abrozė-liais...

Istorizkos dvasizkos italpos knygos. Istorija seno ir naujo Istatymo su abrozėl.

Istorizkos knygos spietizkos italpos. Oltų pos „Robinsono“ „Kantros Elenos“ „Lementorius su poterials ir misstranturalis“

Ziponas bei žiponė „Žirgas ir valkas“ „Aplė senovės Lietuvos piltis“ „Kanklės Lietuvos dainos keturiems balsams“

geletas zodžiu apie nozmonizskus maukolių dar-bus kražiūse ir aplė sudyliną kražiūzių Viniūje

Knigos poetizkos. Senkaus Jurgis „Vitolforanda, pulkus poomatas isz senovės lotavijų gyvenimo, 2 knygos

Apysakos. Kas tolybė tai nemelas pulkios apysakolės isz lietuvijų gyvenimo

Mokslizski rankvedžiai ir kitokios knygos. Knyga Ištizti mokslinuo viasvietinēs kalbos

Dvi gražios pasakolės. Pavogti arkliai ir Mendelis Didgalvia

Ivairios dvasizkos knygos. Pamokslai ant didžiūjų metinių esvencū ir d džiūlos nedėlios

Notos dėl partapijono. Varpelis [valcas] 30c. Dėdtonė [poika] 30c

Paveikslai [abrozai]. Kražiū skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 30c

KNINGOS EOCNOS SPAUSTUVĖS.

Lietuvos Istorija, nu sentausių gadynių iki Gedimino D. L. K., paraszta 1850 m. Simano Daukanto. Knyga pirma, gaunama už 1,50c